

UNA EXPERIÈNCIA POÈTICA A LES AULES D'ACOLLIDA DE PRIMÀRIA

Glòria Bordons i Ana Fernández

Data intervenció: dijous 20 de novembre	Hora: 13.00 – 13.30	Sala Conferències

En aquesta comunicació es vol explicar l'experiència duta a terme a l'aula d'acollida del CEIP Pallaresa de Santa Coloma de Gramenet durant el curs 2006-2007 entre la coordinadora de les aules i la mestra corresponent. Presenta com a novetat l'ús de textos poètics en aquest tipus d'aules.

Objectius

- Posar en contacte l'alumnat nouvingut amb la cultura catalana.
- Desenvolupar la competència comunicativa de l'alumnat nouvingut.
- Experimentar les possibilitats creatives del llenguatge poètic.
- Conèixer una nova llengua.
- Desenvolupar en l'alumnat nouvingut capacitats comunicatives, lingüístiques, culturals i socials a partir de la poesia.

Desenvolupament de l'experiència

A l'aula hi assistiren 18 nens (16 xinesos i dos magrebins) i l'experiència es desenvolupà en les fases següents:

➤ **1a fase:** Organització del taller de poesia i selecció del corpus

Una manera d'introduir la poesia a l'aula d'acollida és mitjançant els tallers d'activitats poètiques, dissenyats per fer-los com a màxim en una setmana (depèn del poema que es treballi).

Els poemes seleccionats pertanyen al web www.viulapoesia.com (secció infants) i els criteris per fer la tria van ser els següents:

- Que fossin motivadors, és a dir, que tractessin temes propers i que interessessin a l'alumnat nouvingut. Les activitats que proposem són tasques que pretenen engrescar especialment pel que signifiquen de relació amb els altres.
- Que fossin comprensibles pel que fa al vocabulari i al contingut temàtic.
- Que facilitessin la proposta d'activitats per als diversos nivells que hi ha a l'aula d'acollida, amb una particular atenció envers l'alumnat amb majors dificultats per comprendre la llengua catalana.
- Que posseïssin mecanismes que facilitessin la comprensió del poema (repetició d'estructures, rimes, ritme, llargada).
- Que possibilitessin una implicació activa del nen o de la nena com, per exemple, oferir un model perquè després fossin creadors dels seus propis poemes.
- Que permetessin interpretar i establir un diàleg interactiu amb el text.
- Que facilitessin activitats per explorar el text, jugar-hi i recrear-lo.
- Que permetessin una implicació emocional i un treball de relació amb els companys i companyes de l'aula.

Els autors i poemes triats foren Antoni Albalat ("El gat", "La marieta" i un poema visual), Ricard Bonmatí ("La sargantana", "Dofí" i "Balena"), Joan Brossa ("Estel"), Lola Casas ("Botons"), Josep Carner ("La lluna sense llum"), Miquel Desclot ("Rata d'escala"), Enric Larreula ("La puça", "La vaca" i "El mussol"), Miquel Martí i Pol ("Pa amb oli i sucre"), M. Dolors Pellicer ("Al meu poble la gent compra..."), Joana Raspall ("Geometria" i "La bicicleta"), Màrius Torres ("Un arbre") i Olga Xirinacs ("El pop").

➤ **2a fase:** Disseny i realització de les activitats

Les activitats que es dugueren a terme foren de diferents tipus, però en general per a cada poema es desplegaren:

Activitats de motivació: Són activitats que situem just al començament de la lectura o de la presentació del poema, per crear un ambient adequat, però a la vegada per contextualitzar el tema. Pretenen apropar el nen al contingut que es presentarà. Per exemple:

- Presentació de llibres de coneixement relacionats amb el tema tractat.
- Presentació d'il·lustracions i fotografies sobre el tema i el vocabulari que hi apareix.

- Narració d'un conte.
- Cerca d'informació al web sobre l'autor del poema.
- Observació de la fotografia del poeta.
- Explicació de la vida de l'autor.

Activitats de comunicació poètica: Tenen per objectiu treballar la comprensió i l'expressió orals. Entre les més freqüents:

- **Escoltar poemes.** Cal crear a l'aula situacions de lectura de poemes que permetin a l'alumnat nouvingut ser receptor de l'experiència poètica. La lectura en veu alta ajuda a desenvolupar la capacitat de comprensió i expressió oral. Parlem d'una escolta activa que capaciti el nen i la nena per gaudir de la lectura d'altres poemes a nivell personal. És un moment per compartir amb els altres la recepció del poema. També és molt engrescador escoltar al propi autor llegir el poema (en un apartat específic del web).
- **Llegir poemes,** tenint en consideració el ritme del llenguatge, la sonoritat de les paraules. Això comportarà el desenvolupament d'una certa sensibilitat per gaudir dels poemes ben llegits.
- **Parlar sobre el poema.** La poesia brinda l'oportunitat de comunicar coses mitjançant les paraules. En parlar d'un poema, l'alumnat nouvingut desenvolupa la capacitat comprensiva i expressiva, alhora que enriqueix el vocabulari i relaciona la temàtica amb les seves vivències i el seu entorn.
- **Recitar i cantar poemes** ajudarà a aprofundir en el poema i en la nova oportunitat que es brindarà a l'hora de recrear un poema concebut com una font d'emocions. En aquest espai cada alumne farà la seva lectura i la compartirà amb la resta.

Activitats de reflexió i descobriment: La finalitat és posar en contacte l'alumnat nouvingut amb els elements, les paraules, l'estructura del poema i practicar amb els sons i amb els mots. Es tracta de fer una exploració i de descobrir els elements del poema com a forma de coneixement. Hem de proporcionar l'ajut necessari perquè cada nen i cada nena descobreixi el sentit del poema i dels seus components. Familiaritzar-s'hi els aconduirà a ser creadors dels seus propis poemes tot fent servir el llenguatge de manera diferent. Les activitats a desenvolupar poden ser: comptar els versos, retallar-los, ordenar un poema, encerclar les paraules que es repeteixen, subratllar el títol, buscar l'autor, cercar paraules que són boniques, o les que tenen a veure amb la temàtica del poema o observar com comença i com acaba el poema.

Activitats de recreació: El joc poètic com a itinerari d'aprenentatge facilita al nen possibilitats creadores. Amb els models poètics, els nens nouvinguts són capaços de jugar amb les paraules, amb el text. Algunes activitats que es porten a terme són: dramatització del poema, modelatge amb plastilina, escriptura d'un poema paral·lel seguint el model del poema treballat i després enviar-lo perquè el pengin al web, il·lustració d'un poema, expressió de sentiments a partir del poema treballat, etc.

➤ **3a Fase: Parlem-ne. Valoració de l'activitat**

En aquesta fase que es feia de manera col·lectiva, els nens havien de donar la seva opinió sobre les activitats portades a terme. Ho feien a partir d'unes màscares que representaven cares somrients o tristes. Quan es plantejava si els havia agradat o no l'activitat feta, havien d'aixecar la cara corresponent.

Avaluació

Una cop desenvolupada l'experiència i tenint en compte tant els productes elaborats pels nens i les nenes així com el grau de satisfacció manifestat, podem dir que ha estat molt positiva perquè la poesia:

- Ha ajudat a desenvolupar les possibilitats comunicatives de l'alumnat nouvingut.
- Ha enriquit la seva llengua.
- S'ha convertit en un factor de cohesió social en un marc plurilingüe.
- S'ha convertit en un recurs molt motivador i engrescador.

Conclusions

Al llarg de tota l'experiència hi va haver un clima molt agradable i als nens i nenes se'ls veia contents i divertits. Tots van participar i van col·laborar amb ganes.

Tot això ens demostra que la poesia no és un gènere de nivells "superiors", sinó que pot servir precisament per motivar i accelerar el procés d'adquisició d'una nova llengua, tot desvetllant actituds positives envers el català. El que es precisa, clar, són poemes senzills i curts, però en el cas de la poesia infantil és fàcil trobar-los. I així, jugant i creant, l'alumnat nouvingut arribarà a comunicar-se com un individu implicat culturalment en la societat en què viu.